

בני ישראל לך נתתיו, למשחה, והיינו לגדולה, ללמד שיהיו אוכלים אותם כדרך שהמלכים אוכלין, והואיל ולא עבדי מלכים דאכלי הכי, אימא לא תהיה מחשבת השוחט על מנת לאכול עור האליה שלא כדינו⁽⁸⁾ מחשבת אכילה, ולא יפסל בכך,⁽⁹⁾ קא משמע לך שאף בזה דין העור כבשר, ואכילתו נחשבת אכילת בשר.

מיתביי מהא דתניא בתוספתא: השוחט את העולה במחשבה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו – פסול, ואין בו כרת. חוץ לזמנו – פיגול, וחייבין עליו כרת!⁽¹⁰⁾

אלעזר בן יהודה איש אבלים אומר משום רבי יעקב, וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עיכוס אומר משום רבי שמעון: אחד עור הרך של בית הפרסות בבהמה דקה, ואחד עור הראש של

המשנה לחדש, אלא דבר אחר, והיינו, שעוסקת המשנה בעור של כבש, ולשמואל החידוש הוא שמחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם כרבי אליעזר, ולרב הונא החידוש הוא שעור האליה לאו כאליה דמי לענין הקטרה .

ורב חסדיא סבר, כי אף על פי שכבר שנינו כי עור האליה הוא בכלל אלו שעורתיהן כבשרן, בכל זאת איצטריך להשמיענו גם כאן שעור האליה כאליה דמי.

כי סלקא דעתך **אמינא**, הני מילי שנחשב העור כאליה, לענין **טומאה**, להצטרף לזוית בטומאת נבילה או לכביצה בטומאת אוכלים, כי היות **דרכיך**, שהוא עור רך, מצטרף להיחשב כבשר. אבל הכא, לענין שיאכל כדן הקדשים, אימא כיון שאמר הכתוב [במדבר יח] לגבי מתנות כהונה "לכל קדשי

10. מבואר ברבייתא זו שלענין הקטרת קרבן עולה, עור האליה כאליה, ופוסלת בו מחשבת הקטרה חוץ לזמנו, ואף רב הונא מודה בדין זה כפי המבואר בהמשך הגמרא.

ובחידושי **מרוץ רי"ז הלוי** העלה מלשון **הרמב"ם** [הלכות פסולי המוקדשין, פרק י"ד הלכה ז'] שרק לענין אכילה עור האליה כאליה, ופוסלת בו מחשבת אכילה חוץ לזמנה. אבל לענין מחשבת הקטרה, לא. ותמה, כיון שרק לענין דין הקטרת אימורים נאמר בגמרא שעור האליה אינו כאליה משום שנאמר "חלבו האליה" ולא "עור האליה", הרי שבקרבן עולה, שדין הקטרתו תלוי בשם בשר, וכל שהוא בכלל בשר קרב בעולה, אף עור האליה קרב, ולכן מחשבת הקטרה חוץ לזמנו מפגלת בזה כפי המבואר ברבייתא, ומדוע לא חילק הרמב"ם בדין מחשבת הקטרה בעור האליה בין עולה לשאר קרבנות? וכן הקשה **האבן האזול**, והקשה עוד, מדוע לא מנה הרמב"ם את עור האליה בין אלו [שמנאן בהלכה ו'] שראויין לאכילה ואינם ראויין להקטרה?

וכתב הגרי"ז שסובר הרמב"ם כי רק הברייתא סוברת שדין מחשבת הקטרה תלוי בדבר שיש לו שם בשר, אבל המשנה שכתבה את דין עור האליה לגבי מחשבת אכילה, סוברת שאף על פי שיש לעור האליה דין בשר לענין טומאה, מכל מקום אין הוא בר הקטרה. והטעם הוא, כיון שחידשה התורה בעולה דין הפשט העור, הרי כל שיש לו שם עור טעון הפשט, אף אם יש לו תורת בשר לענין טומאה וכדומה. ולכן, עור האליה, שיש לו שם עור, שהרי כשר הוא לכתובת תפילין, חל בו דין הפשט, וממילא אין הוא בר הקטרה. והוכיח דבר זה מדברי הגמרא בשבת [קא א] שמבואר שם כי מה שיש לו שם עור, בהכרח נכלל בדין הפשט העור, וכמבואר שם ברש"י ותוס', וזהו מה שהכריח את הרמב"ם לומר שדין הברייתא התולה את דין הקטרה במה שהוא ראוי לאכילה, אינו מוסכם על הכל.

אולם **האבן האזול** כתב, כיון שבגמרא בחולין [קכב] מובאת

השליל חוץ לזמנו, אין מחשבה זו מועילה לפגל את הזבח, וביאר שם רש"י, כי על אף שהשליל הינו חלק מגוף הזבח, מכל מקום, היות ואינו ראוי כל כך לאכילה, אין הפיגול חל עליו. ואם כן, כיצד ניתן לדייק ממשנה זו שעור האליה כאליה לענין פיגול, ושנחשב ראוי לאכילה? ואולי דווקא לענין טומאה דינו כאליה, ולא לענין פיגול!?

8. **התוס'** לקמן [עה ב ד"ה בכור] כתבו, שדין "למשחה" אינו שייך אלא בדבר שהוא מתנות כהונה, וכן העלה המשנה **למלך** בדברי הרמב"ם [הלכות מעשה הקרבנות, פרק י הלכה י] שכתב, מותר לאכול את הקדשים בכל מאכל, ואילו בהלכות ביכורים כתב שאין הכהנים אוכלים את המתנות אלא צלי בחרדל. ובהכרח, היינו משום שרק דבר שהוא מתנות כהונה יש בו דין למשחה. והקשה **האבן עזרי** [הלכות ביכורים, פרק ט' הלכה כ"ב], שנמצא לפי זה, שבאכילת עור האליה של השלמים, שהוא חלק הבעלים ולא של הכהנים, אין דין למשחה, ומה השמיעתנו המשנה בזה שמועילה מחשבה אף בעור האליה!? והביא שמחבר ספר משמר הלוי העירו, שהחידוש של הגמרא הוא באליה של גדי של חטאת, הנאכלת לכהנים ולא לבעלים, שבה יש דין "למשחה".

9. כתב **המנחת אברהם** לבאר בזה, כי זה ודאי שאין צריך לחשב דווקא על אכילה כדרך שאוכלים המלכים, שהרי אף חישוב שיאכלוהו כלבים חוץ לזמנו הוא פיגול, אלא סברה הגמרא שמחשבה מפגלת היא רק אם חישוב על אכילת דבר שדינו להיאכל בדין אכילת קדשים, ואילו העור, כיון שאין ראוי לאוכלו כדרך שאוכלים המלכים, אין מצווה לאוכלו, ונמצא שלא חישוב בדבר שיש בו מצוות אכילה. ועל כך חידשה הגמרא שאף בזה מפגלים, או משום שדין פיגול שייך גם בדבר שלא מתקיים באכילתו מצוות אכילת קדשים, או משום שאף בדבר שאינו נאכל כדרך אכילת המלכים יש בו מצוות אכילת קדשים.